

מפסיקים לפחד מתחילים להתאגד!

:: אלעד הראל

הכלכלי להתפצל לחלקיקים בו בזמן שאנחנו מדברים על סולידריות והתאגדות.

על מנת להבהיר את טענתי אני מזמין אתכם לעולם דמיוני, לא טוב יותר או רע יותר, עולם זהה לעולם שלנו רק שלקראת סוף שנות השמונים של המאה העשרים, כאשר המגזר השלישי התחיל לגדול בצורה מבהילה, חוקקו בעולם זה חוק שמגביל את מנגנוני גיוס התרומות. משמעותו של אותו חוק היא שהמגזר השלישי לא צמח למימדים אותם אנחנו מכירים ופעילותו נשארה מצומצמת ושולית. מה היינו עושים? איך היינו מתפרנסים?

אני מתאר לעצמי שאחוז ניכר מקוראי חברה מתפרנסים מעבודה בעמותות ולמעשה מכספי תרומות. עד לא מזמן גם אני התפרנסתי מכספי תרומות במכללה החברתית-כלכלית וחברים ושותפים פוליטיים רבים שלי מתפרנסים מאותו המקור. איך היינו מקימים את כל הפרוייקטים שאנחנו שותפים להקמתם וממשיכים את הפעילות של אלו הפועלים ללא כספי תרומות? כנראה שהיינו צריכים לחזור אל הבסיס, לאמרה הישנה: "להם ההון ולנו ההמונים". כנראה שהיינו מצליחים לבנות כוח על בסיס שיתוף פעולה אנושי ולפעול במסגרתו. אינני מדבר על המפלגה הסוציאל-דמוקרטית שעל בנייתה אנחנו חוזרים ומדברים וגם לא על 'כוח לעובדים' וארגונים דומים, אלא על כל פעולה חברתית ופוליטית שאנחנו צריכים ליצור.

כדי להדגים את הרעיון אנסה לתאר שני ארגונים הקרובים לליבי בעולם הדמיוני שהצעת. שני ארגונים אלה הם המכללה החברתית-כלכלית והתנועות השיתופיות-סוציאליסטיות. המכללה החברתית כלכלית היא עמותה שמפיצה ידע על חברה וכלכלה מנקודת מבט ביקורתית. במסגרת המכללה נוצר שיתוף פעולה מרשים בין פעילים מכל קצוות הקשת הפוליטית השמאלית בישראל - חברי המפלגת העבודה, חד"ש, מרצ, התנועה הירוקה-מימד ועוד. המכללה בהגדרתה היא גוף פוליטי א-מפלגתי, משמע, היא פועלת פעולה

ביקורת המגזר השלישי ובעיקר גיוס הכספים היום נושא שכבר דובר בו רבות. אני מעלה אותו פעם נוספת מתוך חוויה אישית מתסכלת הקשורה בהסתמכות עמוקה ורחבה על כספים פילנתרופיים למימון פעולות חברתיות ופוליטיות בהן אני שותף מבלי לתת דין וחשבון ממשי על נזקי הקשר הזה.

כך, למרות הביקורת הברורה על הפעולה באמצעות המגזר השלישי, אני נתקל פעם אחר פעם במרחביי הפעילות החברתית והפוליטית בפנייה לקרנות לגיוס כספים ובפעולה דרך עמותות המבוססות על כסף פילנתרופי ככלי עשייה ראשוני ומרכזי. כל הערה שלי נגד העניין נתקלת בטענות כי אני 'סוציאליסט צדקן', או תגובות מסוג "בעלי ההון נותנים לנו את החבל בו אנחנו נתלה אותם." או "אם איננו מתפשרים

אני מזמין אתכם לעולם דמיוני, לא טוב יותר או רע יותר, עולם זהה לעולם שלנו רק שלקראת סוף שנות השמונים של המאה העשרים, כאשר המגזר השלישי התחיל לגדול בצורה מבהילה, חוקקו בעולם זה חוק שמגביל את מנגנוני גיוס התרומות.

באופי הפעילות שלנו למה לא להשתמש בכסף? "ואיך היינו ממנים את הפעילות שלנו אחרת?". אני טוען אחרת: בעלי ההון נותנים לנו את החבל שבו אנחנו תולים את הסוציאל-דמוקרטיה הישראלית ומאפשרים לנו את אורך הנשימה

**שיתוף הפעולה היפה שקיים
עכשיו במכללה היה מייצר
שיח משותף למפלגות
השמאל הישראליות והן היו
פועלות יחד למען מטרותיהם
המשותפות.**

**לשותפות: למה לנו לכתת רגליים לחפש שותפים
בכל הארץ ולהתפשר בעמדות ובאופן הפעולה
אם אנחנו יכולים להעסיק גייס משאבים ולממן
את הפרויקט מתרומות? גיוס כספים לפרויקטים
חברתיים מטמיע בפעולה החברתית והפוליטית
את הגיון משטר הפרטה בו אנחנו נלחמים.
'הפרדס' - חברת הסמינרים של השומר
הצעיר, 'המעורר' - חברת הסמינרים של הנוער**

פוליטית אך אינה מזדהה עם אף מפלגה. ככול
עמותה מתפרנסת המכללה בעיקר מגיוס תרומות
באמצעות קרנות, לכן בעולמנו הדמיוני היא
הייתה נתקלת בבעיית מימון חריפה. הפתרון
הסביר היה יכול להיות שיתוף פעולה פוליטי
אמיתי: הפלג החברתי של מפלגת העבודה,
הפלג החברתי של מרצ, הפלג החברתי של חד"ש
והפלג החברתי של התנועה הירוקה מימד, היו
מקיימים ביחד את המכללה החברתית-כלכלית
ולוקחים אחריות על מימונה. שיתוף הפעולה
היפה שקיים עכשיו במכללה היה מייצר שיח
משותף למפלגות השמאל הישראליות והן היו
פועלות יחד למען מטרותיהם המשותפות.
מציאות שכזאת הייתה הופכת את התנהלות
המכללה למסובכת ומסורבלת הרבה יותר
מכיוון שהייתה צריכה להכיל בתוכה שותפות
פוליטית אמיתית, אך משמעותה של המכללה
לא היתה רק סך כל השיעורים שמלמדים בה
אלא בעיקר השותפות הפוליטית השמאלית
שהתגבשה סביבה.

הדוגמא השנייה היא התנועה השיתופית-
סוציאליסטית בישראל. היום התנועה מורכבת
מהקיבוצים השיתופיים הפועלים דרך המטה
השיתופי, תנועת הבוגרים של הנוער העובד
והלומד, תנועת הבוגרים של קבוצות הבחירה-
המחנות העולים, תנועת הבוגרים של השומר
הצעיר, מעגל הקבוצות ותנועת גרעיני אומנויות.
התנועה הזו מורכבת מחמש תנועות! כל אחת
מתנועות הבוגרים פועלת היום בפעילות חינוכית
נוספת על תנועת הנוער על מנת להשפיע על
החברה הישראלית. כדי לממן את הפעילות הזו
מגייסת כל תנועה כספים כמו כל עמותה במגזר
השלישי. בעולם הדמיוני שציירתי קודם, לתנועות
הבוגרים לא הייתה אפשרות לעבוד בנפרד - הן
היו חייבות לפעול בשיתוף על מנת לממן את
הפעילות שמעבר לתנועת הנוער, לברר כיצד
ניתן לפעול יחד תוך שמירה על זהות ייחודית
וכיצד לשתף פעולה עם המטה השיתופי של
הקיבוצים למען מטרה זו.

**היכולת שלנו לפעול באמצעות גיוס כספים
מחסלת את הצורך המידי שיכול לעודד אותנו**

**בעולם הדמיוני שציירתי
קודם, לתנועות הבוגרים
לא הייתה אפשרות לעבוד
בנפרד - הן היו חייבות לפעול
בשיתוף על מנת לממן את
הפעילות שמעבר לתנועת
הנוער**

העובד והלומד, ו'דרך' - חברת הסמינרים של
קבוצות הבחירה של המחנות העולים, פועלות
כיחידות נפרדות מתוך הגיון הזהה לזה של עיריות
ומועצות מקומיות עשירות המעונינות לעבור
להתנהלות של שיטור עירוני. הסכנה המרכזית
הטמונה בפעילות מסוג זה היא הפרטה של
השמאל הישראלי. רק אם נתאגד נוכל ליצור
שינוי אמיתי בחברה הישראלית.

אז מה עושים? צריך להתארגן מחדש, בלי תירוצים!
להפסיק לאלתר את הקמתם של פרויקטים
חדשים מבוססי תרומות. ליצור מרחבי שיחה
ושיתופי פעולה חדשים שמטרתם בנייה של
תוכנית משותפת לגמילה מתרומות ולא שיתופי
פעולה על מנת לגייס משאבים יחדיו.
כך, בהדרגה ובצורה מתוכננת, נבנה את הגשרים
לשיתופי פעולה, נתגבר על משטר הפרטה
הקיים בנינו על מנת להלחם בו יחדיו במדינת
ישראל.

ליצור דבורי חכמי הכלכלה,
ה'ז' ו'ז' רבות המניע
אך מצד
הפר
יחוד

**קצה
הקרחון**

**לאחרונה פורסם כי בסוף שנה זו, במסגרת מכירת מפעל תדיראן מידי תאגיד
'קרייר' האמריקאי לחברת קריסטל הישראלית, יעבור המפעל ליצור המזגנים
בעפולה לסינ, ואילו 350 עובדיו ישלחו הביתה. בעולם נהוג להגן על היצרנים המקומיים ע"י מכסי מגן,
הסכמי סחר וסבסוד, אלא שישראל אינה מבטיחה הגנה למייצרים בה. חוסר הגיבוי של הממשלה הן
ליצור מקומי, והן לבטחון התעסוקתי נקראים בשם הקוד "גמישות בשוק העבודה", ומובילים להיגיון
של "אין מה לעשות" אלא לקבל את עול הפיטורין ולסגור את הבסטה של היצור הישראלי. חזונה
של החברה הישראלית נעשה כפוף לסדר היום המטיב עם ההון וממשיך ופוגע בעובדים.**

אלעד הראל הוא
חבר בקבוצה
השיתופית
'מפרש', מרכז את
מעגל הקבוצות
השיתופיות וחבר
בסניף הכללי של
'כוח לעובדים'

✉ elad.harel@gmail.com